

РЕШЕНИЕ

№ 15

гр. Бургас, 23.01.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на двадесет и осми ноември през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Павел Ал. Ханджиев

Членове: ИлиЯ. Т. Балтова

Радостина К. Калиманова

при участието на секретаря Станка Ст. Ангелова
като разгледа докладваното от ИлиЯ. Т. Балтова Въззивно гражданско дело № 20242000500429 по описа за 2024 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. ГПК.

С Решение № 227/ 14.08.2024 г., постановено по т.д. № 511/ 2023 г. по описа на Окръжен съд Бургас е осъдено **„ЗАД „Алианц България““ АД**, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София 1407, район Лозенец, ул. „Сребърна“ № 16, представлявано от Ал. Б. Ал., П. Д. П., □. К., В. Вл. А., Ел. Н., Хр. М. М. – заедно от всеки двама от изпълнителните директори, с адрес за връчване: гр. София 1000, бул. „Цар Освободител“ № 14, ап.1, Адвокатско сдружение „Си Ем Ес София“ - адв. Я. В. А. -, да заплати в полза на **Кооперация „ЗК Сила“**, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: с. Пирне 8528, община Айтос, област Бургас, с адрес за призоваване: гр. Бургас, ул. „Раковски“ № 2 - адв. С. К., сумата от 178 207,30 лв., представляваща регресно вземане за платено обезщетение за неимуществени вреди, в резултат на причинена смърт на Н. Н. при трудова злополука с трактор MTZ 952 с рег.№ *****, застрахован при ответното дружество по застраховка „Гражданска отговорност“ по застрахователна полица BG/01/120000400335, както и сумата от 9092,53 лв. - законна лихва от поканата за плащане – 26.07.2023 г. до завеждане на исковата молба, ведно със законната лихва върху главницата, считано от подаване на исковата молба до

окончателното изплащане.

Присъдени са разноски.

Против така постановеното решение е постъпила въззивна жалба от „ЗАД „Алианс България““ АД, в която същото се обжалва като неправилно, поради нарушения на материалния закон, съществени процесуални нарушения и необоснованост. Претендира се неговата отмяна, с постановяване на ново решение по съществото на спора, с което предявените иски бѣдат отхвърлени.

Оспорват се изводите на първостепенния съд относно наличието на застрахователно събитие, представляващо покрит от застрахователния договор риск. Изразява се позицията, че към момента на настъпване на увреждането, процесният трактор не е бил използван като средство за транспорт, а при упражняване на функцията му на работна машина, изпълнявайки работен процес – валиране на засята земеделска нива с помощта на прикачено приспособление – валяци, следователно е бил използван като подемна машина, генерираща теглителна сила, необходима за извършване на земеделските дейности. При позоваване на заключението на вещото лице по допълнителната съдебно – техническа експертиза се настоява, че тракторът не е изпълнявал транспортната си функция, при настъпване на произшествието. Цитира се съдебна практика на СЕС и национални съдилища.

Развити са оплаквания за допуснати процесуални нарушения от първоинстанционния Окръжен съд Бургас, изразяващи се в дадена неправилна правна квалификация на иска и неправилно разпределение на доказателствената тежест, като се аргументира, че правната квалификация следва да бѣде чл. 432 КЗ, във връзка с чл. 54 ЗЗД, като следва да бѣде установен фактическият състав по чл. 45 ЗЗД, доколкото работодателят, изплатил обезщетение за трудова злополука, не разполага със специалния регресен иск по чл. 435 КЗ. Акцентира се на обстоятелството, че в процесния случай въззиваемият не е ангажирал доказателства досежно наличието на виновно и противоправно поведение на водача на трактора М. Ч..

Претендира се наличието на съпричиняване от страна на пострадалия, който, при настъпване на произшествието, е извършил редица нарушения на ЗБУТ, и съразмерно намаляване на присъденото обезщетение.

Претендират се разноски.

В срока по чл. 263 ГПК е получен отговор на въззивната жалба от **Кооперация „ЗК Сила“**, в който се излагат съображения за нейната неоснователност и се моли за оставянето ѝ без уважение, с потвърждаване на първоинстанционния съдебен акт.

Обосновава се наличието на кумулативните предпоставки на чл.435 КЗ за ангажиране на отговорността на въззивника – застраховател по задължителната застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“.

Сочи се, че процесният трактор се явява самоходна машина за земни работи, която представлява МПС, по смисъла на чл. 481, ал.1 КЗ.

Посочва се, че към момента на настъпване на събитието, тракторът се е използвал по предназначение и съобразно неговата функция, и в светлината на практиката на СЕС.

Поддържа се, че е изпълнен фактическият състав на чл.45 ЗЗД.

Изтъква се, че присъдената по делото сума не надвишава лимита на отговорност на застрахователя.

Оспорват се доводите в жалбата за съпричиняване на увреждането от страна на пострадалия.

Претендират се разноски.

Въззивната жалба е подадена в преклузивния срок, от легитимирана да обжалва страна, срещу акт, подлежащ на обжалване и отговаря на изискванията на правната норма за редовност. Следователно, същата е допустима за разглеждане по същество.

При извършената служебна проверка, съгласно правомощията по чл.269 ГПК, Апелативен съд Бургас констатира, че постановеното първоинстанционно решение е валидно и допустимо.

Като взе предвид изложените в жалбата съображения, доводите на страните, прецени събраните по делото доказателства и съобрази закона, съдът приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Предмет на разглеждане пред настоящата инстанция е предявена пред първоинстанционния Окръжен съд Бургас претенция за присъждане на застрахователно обезщетение, с правно основание чл.435 КЗ, претендирано от въззиваемия – работодател, обезщетил наследниците на загинал при трудова злополука, против застрахователя на прекия причинител на увреждането.

Трайно е прието във формираната по въпроса юриспруденция, че в хипотеза на удовлетворяване с обезщетение за вреди от трудова злополука, по реда на чл.200 КТ, на пострадал или неговите наследници, платилият работодател разполага с регресно притезание за връщане в патримониума си на платеното против застрахователя на гражданската отговорност на делинквента – Решение № 395/ 10.10.2012 г. на ВКС по гр.д. № 1538/ 2011 г., IV г.о.; Определение № 469/ 4.08.2009 г. на ВКС по ч.гр.д. № 329/2009 г., IV г.о.; Решение № 72/ 29.06.2022 г. на ВКС по т.д. № 1191/ 2021 г. Съображенията са, че след като работодателят разполага с призната регресна претенция спрямо виновния работник, по чл.202 КТ, то такава следва да бъде призната и спрямо застрахователя на гражданската отговорност на делинквента.

Пред апелативната инстанция не е провеждано установяване на фактите по делото и съставът препраща към фактическата обстановка, установена от съда от първа инстанция.

В обобщение и във връзка с повдигнатите в жалбата оплаквания следва да се посочи, че на 23.10.2020 г., в местността „Карамиде“, в землището на с. Пирне, Н. Н. е управлявал колесен трактор с прикачена сеялка. Към 10 ч. същият бил в почивка на самата нива, заедно с Б. Ив. и Р. Б.. В този момент наближил трактор марка MTZ 952 с рег.№ ***** с прикачени валяци за валиране на засятата от Н. площ, управляван от М. Ч.. При приближаването на управлявания от Ч. трактор със скорост от 16 км/ч на около 15 м от групата, Н. се изправил и хвърлил буца пръст по кабината на трактора. Ив. извикал на пострадалия да бяга, но Н. не помръднал. Ч. направил десен завой и крайната лява част на валяците съборили Н. по гръб и минали през него. Пострадалият е починал на път за болницата.

Злополуката е била призната за трудова.

Не е налице спор между страните по делото относно изплащането от дружеството – въззиваем на обезщетение за неимуществени вреди от трудова злополука, в размер на 178 207,30 лв. на наследниците на починал работник – Н. К. Н., след проведено исково производство, с правно основание чл.200 КТ, в рамките на гр.д. № 19/ 2022 г. по описа на Районен съд Айтос, приложено към настоящото дело. В горепосоченото дело застрахователят „ЗАД „Алианс България““ АД е участвал като трето лице - помагач на Кооперация „ЗК

Сила“.

Липсва разногласие между страните относно наличието на застрахователно правоотношение, покриващо фактическия състав на договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, сключен с дружеството – въззивник, като застраховател, по повод моторното превозно средство, управлявано от прекия причинител на увреждането – М. Ч. Ч..

Инвокирани са от въззивника доводи за отсъствие на деяние, попадащо в обсега на покрит от застрахователя риск, като се акцентира, че в процесния случай, тракторът, управляван от делинквента, не е бил използван като средство за транспорт, а при упражняване на функцията му на работна машина – за валиране на засята земеделска площ.

Дефинитивно, съгласно разпоредбата на чл.477, ал.1 КЗ, обект на задължителната застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ е отговорността на застрахованите за причинените от тях на трети лица имуществени и неимуществени вреди, свързани с притежаването и/ или използването на моторни превозни средства. Пояснен е в чл.493 КЗ обхватът на застрахователното покритие, като се сочи, че се покриват вредите, настъпили вследствие притежаването или използването на моторно превозно средство, по време на движение или престой.

В практиката на СЕС по отправени преюдициални запитвания е разяснено, че понятието „използване на превозни средства“ по смисъла на Член 3 Параграф 1 от Първа директива (Директива 72/166/ЕИО на Съвета от 24 април 1972 г.; впоследствие отменена с Директива 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и контрол върху задължението за сключване на такава застраховка) не обхваща единствено хипотезите на движение по пътищата, т.е. на движение по обществената пътна мрежа, а и всяко използване на превозното средство в съответствие с обичайната му функция - като средство за транспорт – така в Решение на СЕС от 4.09.2014 г. по дело C-162/13. В разгледания по делото случай се е касало за вреди, причинени при движение на заден ход от трактор, теглещ ремарке, при прибирането на бали слама в плевня, в обхвата на селско-стопански двор. В решението си СЕС е подчертал,

че понятието „използване на превозни средства“ включва всяко използване на превозното средство, което отговаря на обичайната функция на това превозно средство, като е пояснил, че в това понятие може да се включи и маневрата на трактор в стопански двор.

По повод на случай, при който е било търсено обезщетение за вреди, настъпили в резултат на преобръщане на трактор, използван за задвижване на помпа за пръскане на хербицид - Решение на СЕС от 28.11.2017 г. по дело № С-514/16, съдът е направил разграничение в отговорността, като е посочил, че съдържащото се в Член 3 Параграф 1 от Първа директива понятие „използване на превозни средства“ не обхваща хипотеза, при която селскостопански трактор е участвал в произшествие и основната му функция, към момента на настъпване на това произшествие, не е била да служи като средство за транспорт, а да генерира, като работна машина, двигателната сила, необходима за задвижване на помпата на хербицидна пръскачка. В съобразителната част на решението е подчертано, че по отношение на определени категории превозни средства се наблюдава съвместяване на функции като средство за транспорт, каквото е обичайното им предназначение, и работна машина, като е съществено националната юрисдикция, според конкретиката на случая, да направи преценка дали при настъпване на увреждането моторното превозно средство е използвано за транспорт или като работна машина, извън обхвата на такова използване.

Решенията по преюдициалните запитвания са обвързващи както за запитващия съд, така и за всички съдилища в държавите – членки.

Данните в случая сочат, че непозволеното увреждане е било причинено при придвижването на трактора, управляван от Ч., в земеделската територия, като към него е бил прикачен инвентар – валяци за валиране. Вещото лице по изпълнената пред първата инстанция съдебно – техническа експертиза е установило, че към момента на произшествието, тракторът се е движил със скорост от 16 км/ч. Въпреки че е изпълнявал определена функция по обработка на земеделска площ, тракторът е бил в движение, т.е. работният му механизъм е бил използван за придвижване в пространството, което е същностна характеристика на употребата му като средство за транспорт, за разлика от хипотезите по Решение на СЕС от 28.11.2017 г. по дело № С-514/16 и цитираното в жалбата Решение № 231 от 23.12.2022 г. на Апелативен съд

Бургас по гр.д. № 393/2022 г., в които тракторът (по първото дело) и бетонпомпата (по второто дело), при причиняване на вредите, не са били в режим на движение, а са били използвани като работни машини, при които работната сила на двигателите им е използвана за задвижване помпата на хербицидна пръскачка (по първото дело) и за изпомпване на бетонов разтвор (по второто дело).

Следователно, следва да се приеме, че осъщественото увреждане, причинено при използване на трактора като средство за транспорт, може да послужи като основание за ангажиране отговорността на застрахователя, застраховал гражданската отговорност на делинквента.

В аспект на оплакването за липса на виновно и противоправно поведение на водача на трактора, въведено в жалбата, следва да се отбележи, че в конкретния случай са установени в пълнота и кумулативна даденост реквизитите от фактическия състав на деликта, а именно противоправно поведение, изразяващо се в незачитане правилата, регулиращи движението по пътищата, приложими към всяко използване на превозното средство в съответствие с обичайната му функция; причинени вреди и причинна връзка между вредите и поведението на делинквента, при вина, която се предполага. Въпреки доводите за отсъствие на виновно поведение, не са ангажирани доказателства, опровергаващи законната презумпция от дружеството – въззивник.

Въведено е възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалия, като са инвокирани съображенията, че последният, към момента на настъпване на увреждането, е почивал в зоната на работа на трактора и не се е отместил, възприемайки опасността. Възражението не е преклудирано, въпреки участието на застрахователя като трето лице – помагач в производството по чл.200 КТ, тъй като в онзи процес, по изричната норма на чл.201, ал.2, т.1 КТ, допустими за разглеждане са били единствено възражения за груба небрежност на увредения работник.

Вещото лице по изпълнената пред първостепенния съд съдебна автотехническа експертиза е възпроизвело пълната динамична картина от инцидента, резултирал в причиняване смъртта на работника на въззиваемия. Посочил е, че пострадалият Н. се е намирал в група почиващи работници, когато тракторът, управляван от причинителя на увреждането, е наближил.

При отстояние от 15 м между трактора и пострадалия, последният се е изправил и е хвърлил буца пръст по кабината. Предвид констатираната от вещото лице скорост на превозното средство към този момент 16 км/ч, експертът е заключил, че водачът на трактора е имал техническата възможност да предотврати колизията, чрез екстрено спиране, тъй като е виждал безпрепятствено пострадалия, който се е намирал извън опасната му зона за спиране, като тракторът е можел да спре на разстояние 7,4 м пред Н. (15 м – 7,6 м). Вместо да направи това, водачът е продължил движението си, като е предприел завиване на дясно, при което крайната лява част на прикачения инвентар – валяци, е съборила по гръб и преминала през тялото на пострадалия, причинявайки смъртта му в кратък период от време. Следва да се акцентира на установеното от вещото лице обстоятелство, че, при изправянето си, Н. не се е намирал в коридора на движение на трактора, а в левия край на работния обхват на прикачените към него валяци. Всичко гореизложено обосновава извод за липса на принос на пострадалия към собственото му увреждане. Произшествието е резултат изключително на несъобразяването на водача с ширината на теглените валяци – по данни на вещото лице 6 м, многократно надхвърлящи ширината на трактора, и неговият избор да предприеме заобикаляне на възприетия като опасност изправен Н., вместо да спре, като е имал възможност за това.

Крайният извод на съда е за наличие на предпоставките по чл.435 КЗ за ангажиране на регресната отговорност на застрахователя. Обхватът на регресното право включва платените обезщетения за неимуществени вреди и лихви за забава, както и разноските, присъдени по съдебните дела, водени с участието на застрахователя – чл.429, ал.5 КЗ. От ангажираните в производството доказателства е ясен размера на сумите – 178 207,30 лв., детайлизирани в поканата за доброволно изпълнение, и е доказано тяхното плащане от кооперацията – въззиваем в полза на правоимащите лица – преводно нареждане от 30.06.2023 г. Предявеният иск е основателен. Към вземането следва да се присъди обезщетение за забава, в размер на законната лихва, считано от поканата, на основание чл.84, ал.2 ЗЗД.

Съвпадането на изводите на настоящата апелативна инстанция с тези на първоинстанционния съд обосновават потвърждаване на постановеното решение.

При този изход от делото, отправеното искане и ангажирани доказателства, на въззиваемата страна следва да се присъдят разноски, в обем на заплатеното възнаграждение за един адвокат, в размер на **14 570,39 лв.**, съобразно представения списък, дължими от дружеството – въззивник.

Мотивиран от изложеното, Апелативен съд Бургас

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 227 от 14.08.2024 г., постановено по т.д. № 511/ 2023 г. по описа на Окръжен съд Бургас.

ОСЪЖДА „ЗАД „Алианс България““ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София 1407, район Лозенец, ул. „Сребърна“ № 16, представлявано от Ал. Б. Ал., П. Д. П., □. К., В. Вл. А., Ел. Н., Хр. М. М. – заедно от всеки двама от изпълнителните директори, с адрес за връчване: гр. София 1000, бул. „Цар Освободител“ № 14, ап.1, Адвокатско сдружение „Си Ем Ес София“ - адв. Я. В. А. -, да заплати на **Кооперация „ЗК Сила“**, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: с. Пирне 8528, община Айтос, област Бургас, с адрес за призоваване: гр. Бургас, ул. „Раковски“ № 2 - адв. С. К., сумата от **14 570,39 лв.** – съдебно – деловодни разноски пред настоящата инстанция.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____